

ТОНГ ЮЛДУЗИ

Ўзбекистон болалари ва ўсмирларининг газетаси

Газета 1929 йил, 1 августдан чиқа бошлаган

№ 10 (65983)
1997 йил, 1 февраль, шанба

Сотувда эркин
нархда

Бухоронинг 2500 йиллиги олдидан

МУҚАДДАС ОСТОНА

Мен қадим Бухоронинг этаклари чўлга тутайиб кетган Жондор туманида туғилганман. Мен туғилган қишлоқнинг номи ҳам ажойиб: Чорзона деб аталади. Ҳар бир инсонни ўзи туғилиб ўсган жой номи ва келиб чиқиши қизиқтириши табиий. Мен ҳам қадрдон қишлоғим тарихи билан қизиқман. Айни пайтда мактабимизда фаолият кўрсатаётган ёш тарихчилар тўғрагининг азбосиман. Тоҳир ака Ражабов бизнинг ҳар бир саволимизга аниқ ва мазмунли жавоб бера оладилар. Тўғрагимиз Бухоро тарихини ўрганиш борасида талай ишларни амалга оширмоқда. Яқинда жамоат ва давлат арбоби Файзулла Хўжаев ўй-музейини зиёрат қилдик. Элнинг истиқлоли учун жонини фидо қилган бобомиз Файзулла Хўжаев хотирасига бағишлаб тўғрагимиз қатнашчилари билан биргаликда хотира кечаси ўтказдик. Кечада Файзулла бобомизга аталган шеърлар, кўшиқлар, драматик кўринишлар ижро этилди. Аълочи ўқувчилардан Нейматжон Раҳмонов, Дилназов Раҳмонова ва Шерзод Саидовлар ўзларининг санъатлари билан йиғилганларнинг дилларига завқ-шавқ бағишлашди. Кечани тайёрлашда адабиёт муаллимамиз Шоҳсанам опа Тешаева ёрдам бердилар. Яқинда Тоҳир ака тўғрагимизнинг ҳар бир азбосига ўзи яшаётган қишлоқ номини келиб чиқиши тарихини ўрганиб келишни топширди. Жумладан мен ҳам қишлоғимиздаги кўпни кўрган отахон ва онахонларимиз суҳбатида бўлиб, айнан «Чорзона» деган ном қаердан келиб чиққанини билишга уриндим. Менга онахоним Мусаллам Нуримова қишлоғимиз номи ва тарихи билан боғлиқ бир ривоятни айтиб бердилар. Бу ривоят менда жуда кучли таассурот қолдирди ва бу ибратли ривоятни сиз азиз тенгдошларимга ҳам ёзиб юборишга қарор қилдим.

Элидан безган эр ўнганмас

Қадимда бизнинг қишлоғимизга Абдуганибой деган бир бой бадавлат киши оқсоқоллик қилган экан. Унинг бисотида йўқ нарсанинг ўзи йўқ экан. Сурув-сурув қуйлари, сандиқ-сандиқ асл моллари ва Набижон деган яккаю-елгиз арзанда ўғли ҳам бор экан. Набижон елгиз фарзанд булганлиги учун ҳам жуда эркалатишар, айтганини уша заҳоти муҳайе қилишар экан. Шу сабабдан Набижон эркатой, тантиқ, ўзи яшаётган жойи ва унинг одамларига, ҳатто ўз ота-онасига нисбатан ҳам жуда хурматсиз бу-

либ ўсибди. Кунлардан бир кун Набижон сабабсиз жанжал чиқарибди. Бутун уйни тўс-туполон қилиб бошига кутарибди. На меҳрибон онасига қулоқ солибди, на отасига. Абдугани оқсоқол эса ўғлининг акси улароқ ақлли, оғир, босиқ экан. Арзандасининг бу куракда турмайдиган ҳақоратлари, бақирик-чақириклари, бесабаб жанжал қилишлари оқсоқолнинг жуда асабига тегибди ва газабига чидам тантиқ ўғлининг юзига бир тарсаки туширибди. Умрида ҳатто бир турткиям емаган йигитга бу тарсаки ниҳоятда қаттиқ таъсир қилибди: «Мен бу турт томони чуллар билан уралган харобазор қишлоқда бундан кейин сизлар билан бирга яшайман, карвонга қушилиб оламан-да, дуненинг энг гузал, энг бой, энг сулим мамлакатига кун кечираман», деб олис чулдан дуненинг нариги бурчига қараб йўл олаётган карвонга қушилиб, кетиб қолибди. Ёлғизгина ўғлининг фироқи бечора ота-онани адои тамом қилибди. Оқсоқол оламдан ўтаётганда бутун мол-мулкию давлатини шу қишлоқ аҳлига, қишлоқнинг ободончилиги йўлида сарфлаш-

га васият қилибди. Орадан анча йиллар ўтиб, бир куни қишлоққа қўнғироқларини жирингла-тиб карвон келади, карвон билан бирга сочи-соқоллари ўсиб кетган, жулдур кийимли бир гадойсифат чол тўғри Абдуганибойнинг анча йиллардан буён инсон зотининг қадами тегмай ётган ҳовлиси томон кела бошлайди. Ва уйнинг остонасига бошини қўйиб, ўқиб-ўқиб йиғлайди. Аввалига ҳеч ким бу гадойсифат чолни танимади. Шунда юз ёшлардан ошиб қолган Абдуганибойнинг тенгдоши оппоқ соқоли куксини тулдирган Раҳмон бобо гап-сузларидан бу уша Набижон эканини билибди. Ва сурабди: «Эй Набижон, сен дунёдаги энг гузал ва энг бой ерни излаб кетувдинг, қани, айтчи, энг гузал ва муқаддас жой қаер экан? Биз ҳам билайлик». Шунда Набижон кузларида алам-армон ёшлари билан дебди: «Мени кечиринглар, азиз ҳамқишлоқларим, мана шу эллик йил давомида кезмаган шаҳрим, бормаган жойим қолмади. Лекин шуни билиб қуйинглар, одамнинг ўз қишлоғидан, киндик қони томган ердан, болалиги утган, туғилиб

ўсан она юртидан, ўз уйидан гузалроқ ва яхшироқ жой йўқ экан. Мен шунча йиллар сарсон-саргардон бўлиб бутун жаҳонни кезиб чиқиб, мана шу уйимнинг остонасидан азизроқ ва табарруқ жойни тополмадим. Инсонга ўз қардошлари, дусту биродарлари даврасида бошини мағрур кутариб, чордона қуриб утиришдек, ҳузур ҳаловату сурур бу ёруғ оламда йўқ экан», деб бошини ўз уйининг муқаддас остонасига қуйганча жон берибди.

Шунда Набижоннинг чордона қуриб утириш тўғрисида айтган ибратли гаплари йиғилган халққа жуда қаттиқ таъсир қилибди ва Раҳмон оқсоқол: «Келинлар, эй халойиқ, қишлоғимизни Набижоннинг хотирасига бундан кейин «Чордона» деб атаймиз дебди.

Замонлару вақтлар ўтиши билан «Чордона» номи ўзгариб, «Чорзона» бўлиб кетган экан. Шу-шу қишлоғимиз «Чорзона» деб аталар экан.

Рустамжон МЕҲМОНОВ,
Бухоро вилояти, Жондор туманидаги 28-мактаб-интернатининг 9-синф ўқувчиси.

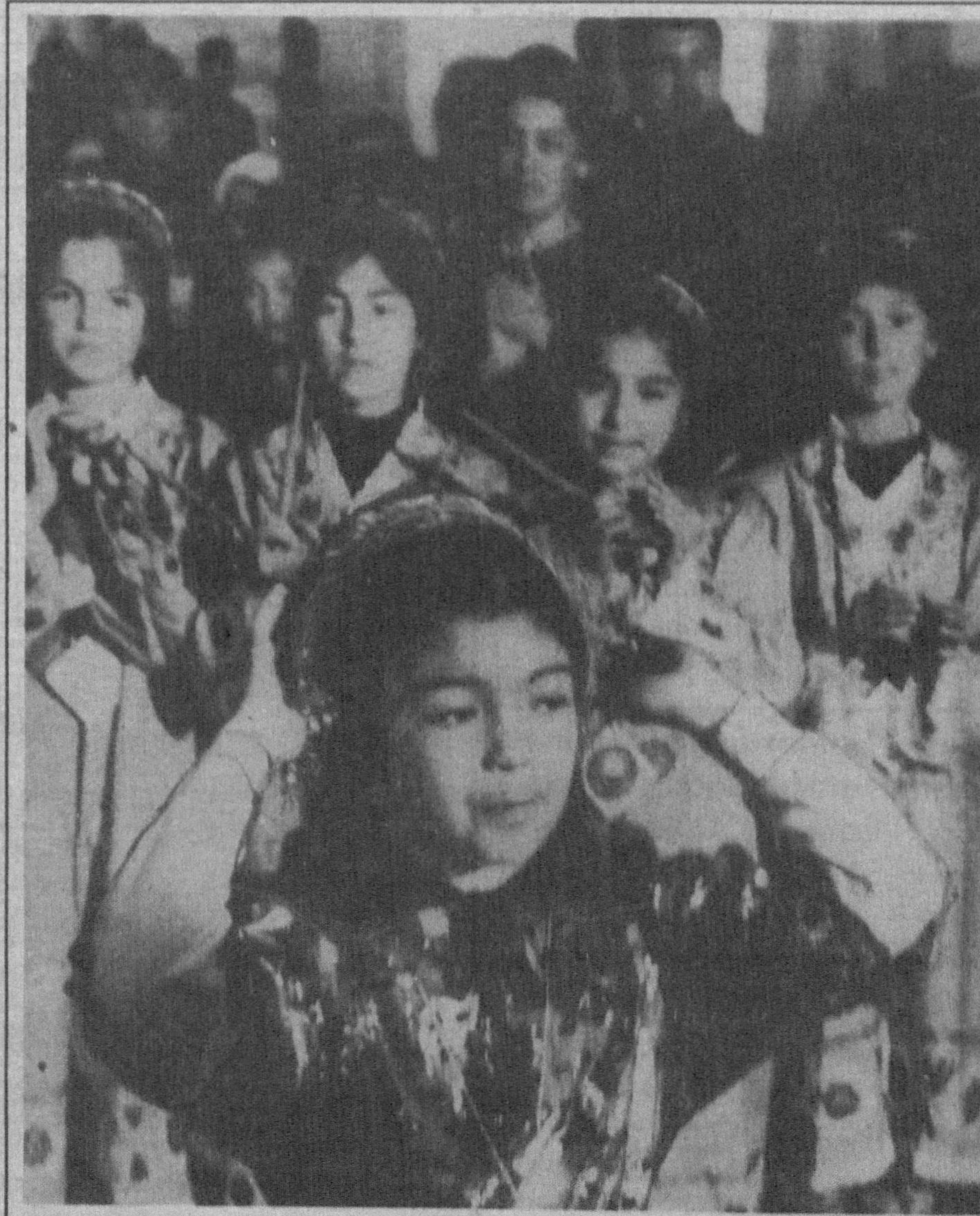
ҲАҚИҚИЙ МУЛҚДОРГА КЎМАКЛАШИНГ

Ўзбекистон Республикаси Вазиirlар Маҳкамасида қишлоқ ҳужалигида ислохотларнинг бориши 1996 йил якунлари ва 1997 йилги вазифалар муҳокамасига бағишланган йиғилиш бўлиб ўтди. Йиғилишда юртбошимиз давлат тасарруфидан чиқарилган мулк ўзининг ҳақиқий эгаси, яъни деҳқон ёки чорвадорнинг қўлига тушиши зарур деб таъкидлади. Бу айтилган суз қишлоқда вояга етатган ҳар бир ўғил-қизнинг келажига ҳам бевосита алоқадордир. Негаки, ҳақиқий деҳқон, чинакам чорвадор болалиқданоқ она ерга, мол-ҳол, жонворларга узгача бир меҳр қўйиб улгайиши ҳаммага маълум. Айниқса, Президентимизнинг «томорқанинг бизга ибратли жиҳати шуки, у одамлар куз олдида ҳақиқий мулк сифатида намоён бўлди. Шунинг учун одамлар унга ёпишади, куз қорачигидек асрайди, болачақаси билан ишлайди...» деган сузларини қишлоқ болалари жуда яхши тушунишлари табиийдир.

Йиғилишда қишлоқ фаровонлигига эришиш ва бошқа долзарб масалалар кенг муҳокама этилди.

ТАБИАТГА МЕҲР УЙФОНСИН

Тошкентда «Ўзлуксиз экологик таълим самарадорлигини ошириш» мавзусида илмий-амалий анжуман бўлиб ўтди. Анжуманда Республика халқ таълими вазириликнинг синфдан-ташқари тарбия муассасалари ходимлари, ўқувчи ёшларнинг «Биекосан» ўқув-услубият Маркази ўқитувчилари, санитария-эпидемиология хизмати вакиллари, олимлар, табиатсевар ёшлар иштирок этишди. Икки кун давомида қизиқарли утган суҳбат, баҳс ва маърузалар ёш авлоднинг ҳар бир вакили юрагига мустақил Ватанимиз табиатига меҳр-муҳаббат уйғотиш йўлидаги вазифалар, чора-тадбирлар юзасидан батафсил фикрлашиб олинди.

Сурхондарё вилояти, Бойсун туманидаги «Шуру шакар» фольклор дастаси бутун она юртимизга машҳурдир. Бу даста жуда кўп кўрик-танловлар ғолиби бўлган. Қизғи шундаки, қатнашчиларнинг деярли кўпчилиги 15 -мактаб ўқувчилари бўлиб, улар катталардек ижрочилик маҳоратига эга.

Сураткаш Р. Альбеков.

ДАЙДИЛАР ҚАНДАЙ ПАЙДО БҮЛАЁТИР?

20 январь кунни хизмат юзасидан Отчопар бозорининг ички ишлар бўлимида бўлдик. Айни ўша пайтда ички ишлар томонидан бир неча ҳали 15 ёшга тулмаган болапарни ушлаб келишди. Улар шунақанги кир-чир аҳволда, ифлос-исқирт алфозда эдики, дастлаб юрагимиз «шув» этиб кетди. Бир мунча муддат қар-а-а-аб қолдик. Суриштириб билдикки, аксарияти Москва, Смоленск, Суздали ва яна алпақаёқлардан, шаҳардан-шаҳарга, поезддан-поездга ўтиб

қачонгача давом этади? Улар қайси мактабда ўқишади? Ўқишадими ўзи? Ота-оналари борми, дарвоқе? Яна ва яна минг афсус ва минг аттангки, бозордаги кўпчилик болапар ўқишмайди. Улар ҳатто ўзи яшаб турган туманнинг қандай аталишини ҳам билмишмайди.

СИГАРЕТА ЧЕКИБ, СПИРТЛИ ИЧИМЛИКЛАР СОТАЁТГАНЛАР

кетмай туриб, сигаретами, носми чекиб, спиртли ичимликлар сотаётган олифта савдогар ёш гўдаклар кимнинг

Республика Вазирлар Маҳкамасининг ижтимоий масалалар, фан ва маданият мажмуининг мажлиси бўлиб ўтди. Мажлисида тегишли вазирликлар раҳбарларининг ҳисоботлари тингланди, янги вазифаларни бажариш тadbирлари белгилаб олинди.

Республика халқ таълими вазири Жура Йўлдошев ҳозирги кунда юксак малакали кадрларга талаб беҳад ортаётгани боис умумтаълим мактабларида иқтидорли ўғил-қизларнинг пухта билим олишлари учун ҳар томонлама ғамхўрлик кўрсатилаётганини таъкидлади. Айниқса, ёшларнинг чуқур иқтисодий билим эгалари бўлишлари жуда муҳимдир. Айни кунда мазкур йўналиш бўйича 26-лицей фарзандлари таълим олмоқдалар.

айримлари ёзишни болапарни ахир? ҳам эплашолмаяпти. Майли, кимнинг бо- Таассуфлар бўлсин— ласи бўлса бўлсин.

Бир неча дайди ёки бозордаги ўғрилиқ учун қулай шароитлар

кепган болапар экан. Улар бозорлардаги тандирларда ва шунга ўхшаш жойларда ётиб кун ўтказишар экан. Ички ишлар ходимларининг айтишларича, ҳар кун бундай болапардан бир нечтаси келтирилади. Ўғирлик эса бир кеча-кундузда гоҳида бир нечага етади.

Минг қарра афсуски улар орасида уз болапаримиз ҳам бор ва уларнинг баъзилари ҳам бир неча ойдан буён уйларига бормаган эканки — бу бизни баттар бармоқ тишлатди...

Хуш, нега шундай бўлаяпти?

Хорижий дайди-ларни қўятурайлик. Ўз дайди-ларимиз қаердан пайдо бўлаяпти ва бу ҳол

ким, кейинги вақтларда баъзи ота-оналар фарзандларининг тарбияси билан шуғулланмай қўйишди. Бо-

эртага улар кун сайин замонавий жиҳозланаётган, компьютерлашган корхона, муассаса, таш-

Пойтахтимизда балоғатга етмаганлар, усмирлар уртасида жиноятчиликнинг олдини олиш масалаларига бағишланган йиғилиш бўлиб ўтди. Унда сузга чиққанлар вояга етмаганлар орасида жиноятчиликни кескин камайитиришнинг энг самарали қуроли ўғил қизларнинг ўқиш-иш билан, фойдали машғулотлар билан мунтазам банд бўлишларини таъминлаш эканини қайта-қайта таъкидладилар. Чиндан ҳам кўча-қўйда бекорчи юрган, МДХнинг бошқа давлатларидан келиб қолган болалар купинча ҳар хил чигалликлар келиб чиқишига сабаб бўлишмоқда. Йиғилишда қатнашган ИИБ вакилининг таъкидлашича, кейинги ойларида вояга етмаганлар орасида жиноятчилик бирмунча камайган.

лапар қаровсиз қолишяпти. Ана шунинг оқибати бу.

Ички ишлар бўлимида дайди-лардан ташқари кайфи бор ёш савдогарларни ҳам учратдик.

Бозордаги (фақат ипподромдагина эмас) она сутти оғзидан

кипотда ишлай оладими, бошқара оладими? Албатта йўқ. Тўғри, тирикчилик айб эмас. Аммо илмсизлик айб-ку? Эртага юртни ким обод қилади, ким бошқаради? Сиз нима дейсиз, катталар?

Очил ҲАЗРАТ,
Ўрол ЎЗБЕК

Орзулари ватан посбони бўлиш

Қишлоғимиз тоғ этагида жойлашган. Аҳолиси ҳам ниҳоятда зич. Қишлоқдошларим мустақиллигимиздан мамнун. Истиқлол туфайли мамлакат келажакки бўлган ёшларга эътибор катта. Мен таълим олаётган Муқимий номли мактабни ўтган ўқув йилида 64 нафар йигит-қиз битириб чиқишди. Ҳаммалари ҳаётда ўз уринларини топишмоқда. Мактабдошларим Ҳасан ва Ҳусан Ҳолматовлар эса пойтахтимиз сари йўл олишди. Улар Тошкент Олий Умумқўшин қўмондонлари билим юртига ўқишга киришди. Ҳозир улар Ватан ҳимояси сирларини кўнгил билан урганиб, ўқияптилар. Собиқ мактабдошларим яқинда қишқи таътилга келишди. Бундан хабар топган ҳарбий таълим ўқитувчимиз Жакбарали ака Эргашев улар билан учрашув ташкил этдилар.

Ҳасан ва Ҳусан Ҳолматовлар бизга ўз ўқишлари, машғулотлари ҳақида қизиқарли ҳикоя қилиб беришди. Мактаб ўқувчиларининг кўпгина саволларига жавоб қайтаришди. Билим масканимиз ўқувчиларидан Зухриддин Эргашев, Шухрат Эргашев, Ёрқин Мамадалиев, Алишер Собиров, Маъруф Орифжонов сузга чиқиб, курсантларга ўз миннатдорчиликларини билдиришди. Шунингдек улар келажакда Ватан посбонлари бўлиш орзусида эканликларини ҳам айтишди.

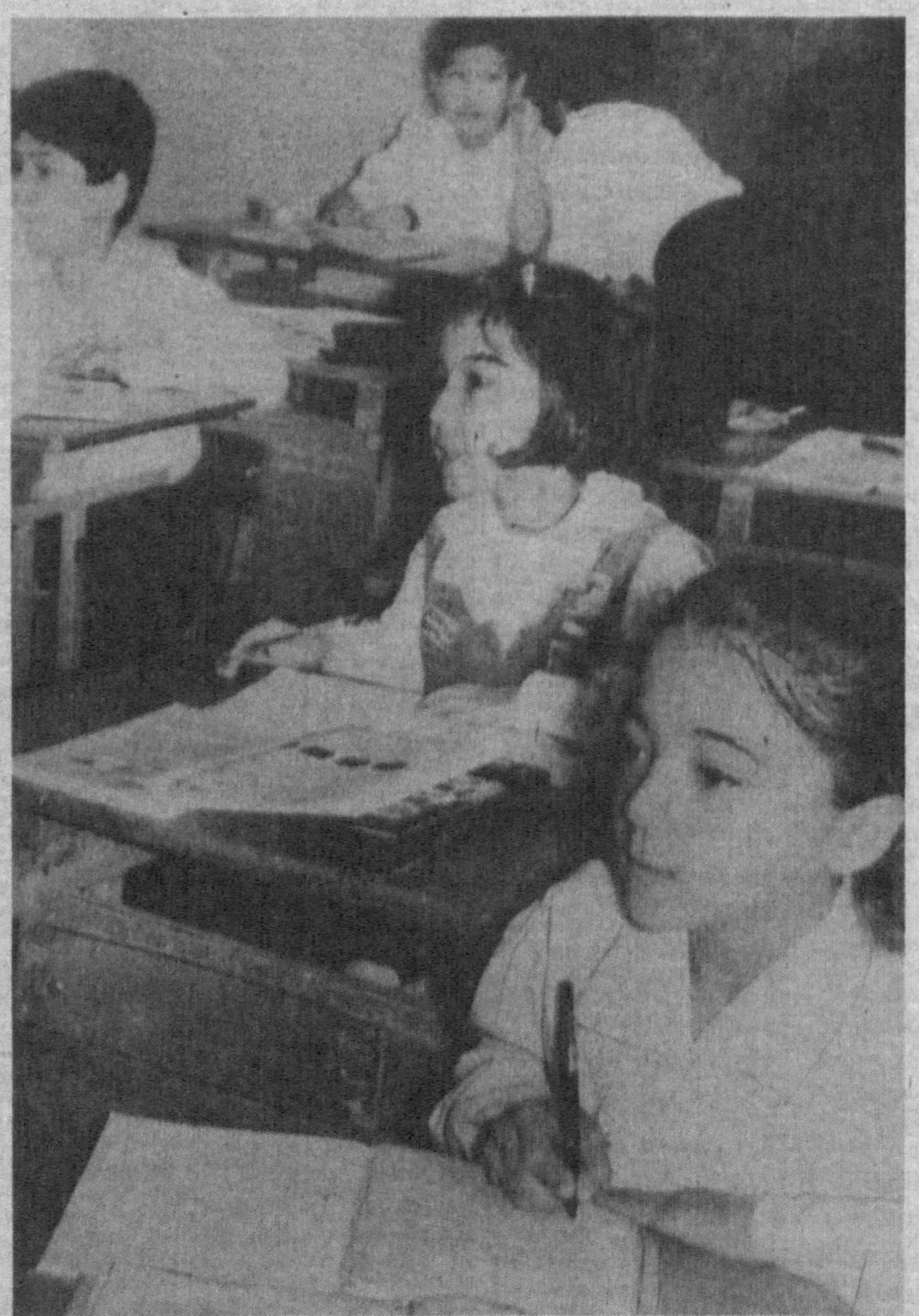
Мавлуда Облоёрова, Мактуба Қаюмова,
Фаргона вилояти, Ўзбекистон туманидаги Муқимий
номли мактаб ўқувчилари.

«Нақшинкор» ҒОЛИБ

Қадимий ва навқирон Бухоронинг 2500 йиллик туйи арафасида мактабимизда «Шариф шаҳрим Бухоро» деб аталган курик-танлов бўлиб ўтди. Курикда туманимиздаги 31-мактабнинг «Фохира», 32-мактабнинг «Нақшингор» гуруҳи беллашдилар. Тадбирни ўтказишдан мақсад ёш бухороликларнинг ўз юртлари тарихини қанчалик билишларини синаш эди. Беллашув шартлари, саволлари мураккаб бўлса-да у кўпчилик ўқувчиларда қизиқиш уйғотиб, танлов жонли ва мазмунли ўтди. Танлов шартларини тулиқ бажариб, саволларга тўғри жавоб берган «Нақшингор» гуруҳи ғолиб бўлди. Бундай ютуқни қўлга киритишда Келдиёр Шомирзаев, Бекзод Мамажонов, Рустам Алҳамов, Халима Собирова, Дилдора Шодмоновалар ўз билим маҳоратларини ва жиддий тайёргандликларини намойиш этиб, мактаблари шарафини ҳимоя қилдилар. Курик танловга тайёргарлик ишларида мактабимиз раҳбари Р. А. Раҳимов, тарих ўқитувчилари Ф. А. Ашурова, М. Тоғасвалар алоҳида фаоллик кўрсатдилар. Натижаси ғолиблик билан тугади.

Ҳилола Исломова,
Бухоро шаҳар 32-мактабнинг 9- «Д» синф ўқувчиси.

Қизиқарли дарс.
Сураткаш Р.АЛЬБЕКОВ.

ҲИНЧИ МАНЗИЛ

Уша Самарқанд сафаридан кейин кўзимга илинадиган ҳар бир янгилик маънавиятнинг бир зарраси бўлиб қуринадиган бўлиб қолди. Тўғрироғи, менинг ушим бу оламга кўпроқ кирадиган бўлиб қолдим. Тошкентдаги 253-мактабда «Алифбо байрами»да қатнашдим-у, маънавиятнинг яна бир энг муҳим энг долзарб манзили билан юзма-юз келдим. Бу байрам биз катталар одатлашиб қолган байрамлардан тамоман фарқ қиларди. Болажонлар бошларига қўндириб

МАЪНАВИЯТ МАНЗИЛАРИ

олган ҳарфлар биз билган ҳарфлардан эмас эди. Дунёнинг ярмидан кўпроқ қисми узига имло қилиб олган лотин ҳарфлари эди. Улар 32 та эмас, 29 та. Болалар биз учун нотаниш бўлган турли-туман сузлар ясаб шеърлар айтишарди. Уларнинг устози Гавҳархоним саҳнанинг бир чеккасида узининг энгил имо-ишоралари билан шогирдларини идора қилиб турарди.

Мана дейман узимга-узим, бугун нафақат шаҳарларимиз, қишлоқларимиз узғаряпти, ҳатто имломиз ҳам узғаряпти. Утган йили биринчи марта биринчи синфга борган болалар лотин имлосида ўқий бошладилар. Мана уларнинг биринчи «Алифбо байрами». Ҳа, тарихий байрам дейишга ҳақлимиз, бундан кейинги байрамлари фақат лотин алифбосида бўлади. Қаранг, олти ёшли болалар турт ой ичида 29 ҳарфни урганиб ота-оналаридан узгачроқ ёза бошлабдилар. Биз тарихий воқеа деярли, ҳа, имло ҳамма нарсанинг бошланишидир. Тараққиёт, дунё илмини урганиш, келажакни белгилаш энди шу имлога қараб бўлади. 29 ҳарф кўз олдимда шунчаки белги эмас, балки 29 минг сирли калитларни эслатади. Буларни урганган бутунги болажонларимиз келгусида 29 минг оламлар эшигини очсалар не ажаб! Утмиш ва янгиланиш! Қарамлик ва эркинлик! Улар бутун узини яққол намоён қилмоқда.

«Алифбо байрами»да иштирок этаяпману кичкинтойларнинг устозларини уйлайман. Уларга қийин шекилли, сабаби биз ота-оналар ёнига кира олмаймиз. Лотинчани билмаймиз-да, билганимизда ҳамма оғирлик ўқитувчигагина тушмас эди.

— Болалари учун баъзи ота-оналар уйимга келиб лотин тилини урганишяпти, — дейди Гавҳар опа қўлини қилиб.

— Ҳали болалари қўлиб ота-оналарини ўқитяпман дегин!

— Ҳа, келажакимиз учун ҳамма нарсага шай турмасак, зах-

мат чекмасак, нима деб юрибмиз бу дунёда.

Байрам уз номи билан байрам эди. Ҳа, жажжиларнинг маънавият байрами.

Бироқ бу янги имлога утишнинг узига хос муаммолари ҳам узини намоён қилиб турарди. Болалар янги имлони урганишди, энди уларга шу имлодаги шеърӣ китоблар, журналлар, газеталар керак. Баъзи болалар дарсликдан бошқа китоб бўлмагач ўқий-ўқий ёдлаб ҳам олишибди. Қўзатган кишида уларда зериктириш қўлини қўриш аниқ. Улар ака-опалари ўқийдиган китобларни ўқий олмайдилар-да!

Энди биз маънавият деб атаётган улкан бир тушунча кичкинтойларнинг ака-опаларига ота-оналарига битта талабни қўяди. У ҳам бўлса қирғил ҳарфидаги эртақ, ҳикоя китобларини вақт топиб кичкинтойларга ўқиб бериш, уларни зериктирмаслик, шу йул билан маънавиятларини бойитишдир.

Маънавиятнинг бу янги қўриниши камини ишлаётган «Ғунча» журнални муҳаррир-тига ҳам алоҳида вазифа юкланди. Биз янги йилдан бошлаб журналда босилаётган материалларнинг деярли учдан бирини лотинча имлода босишга қарор қилдик. Қароримизни эшитган кўпчилик ота-оналар, ўқитувчилар, боғча мураббийлари журналимизга обунга бўлишни кучайтирдилар. Унинг бутунги тиражи 75 мингга яқинлашиб қолди. «Ғунча» республикамиздаги ягона адабий-бадиий кичкинтойлар журналичидир. Кичкинтойлар нимага эҳтиёж сезса, журнал ана шу эҳтиёжни қондиришга интилади.

Шу уринда бошқа матбуотлар, нашриётлар, ҳатто туман, вилоятлардаги газеталарда ҳам кичкинтойлар учун лотин имлосида махсус саҳифалар, алоҳида рўқнлар ташкил этилса айни муддао бўларди.

Шундай қилиб азиз болажонлар! Маънавиятнинг ҳозирча биз кашф этган учинчи манзилида ҳаёлларимизга нукта қўямиз. Маънавият бу ҳамма нарсасидир. У юришимизда, туришимизда, фикрлашимизда, муомаламиз, гап-сузларимизда узини намоён қила оладиган илоҳий бир нурдир. Уни қанчалик қўра олиш, ҳис қилиш, бойитиш ҳар биримизга ва уз-ушимизга боғлиқ. Маънавиятнинг янги манзилларида учрашгунча...

**Эркин МАЛИКОВ,
«Ғунча» журнални бош
муҳаррири.**

Аълочилар ҳақида ҳикоялар

ГУЛИБОНУ

Ҳа, уша, телеэкран орқали кўпчиликка яхши таниш бўлиб қолган иқтидорли қизалоқ. Хитой тилига ихтисослашган Тошкентдаги 59- мактабнинг саккиз ёшли, 4 синф ўқувчиси. Яқинда мактаб жамоаси Гулибонунинг барча фанлар бўйича ўзлаштириш билимини синовдан утказиб, бир овоздан муддатидан илгари 5 синфга утказишга келишди. Лекин у қадрдон синфдош ака-опаларидан ажраб, юқори синфга утиб кетмоқчи эмас. Биз аълочи қизалоқнинг ойишониси, устози ва ўзи билан учрашдик. Бизга Гулибонунинг онаси ва синф раҳбари аълочи қизалоқ ҳақида ўзларининг дил сузларини айтишди.

Турсуной опа Йўлдошева:

— Қизалогим уч ярим ешиданоқ ўқиш, ёзишни урганиб олган, менга доимо уй юмушларида ёрдамлашади, меҳрибон. Бир кун телефон китобчамни йўқотиб қўйдим. Ахтараётгандим, «мана буми?» деб у олиб келиб берди. Очиб кўрсам, ичи тула ечилган масала ва мисоллар эди.

«Ойишон, дафтарингизнинг буш жойларини тулдирдим» деди у қўлиб.

Маҳфуза Исмоилова — синф раҳбари:

— Мактабимиз хитой тилига ихтисослашган. Болалар синов асосида қабул қилинади. Гулибонунинг билимини махсус текширувдан ўтказишганимизда баъзи юқори синф ўқувчиларидан раво китобни шу қадар тез ўқиб берганди. Кейин ёши ўта кичик бўлгани учун қабул қилишмади. Кейинги йили у бир йилда икки синфни тамомлади. Ҳозир унинг иқтидорини ҳисобга олиб, мактаб маъмурияти билан биргаликда 5- синфга ўтказиш арафасидамыз.

— Саккиз ёшли бола учун бешинчи синф дастури оғирлик қилмасмикан?

— Албатта оғир. Лекин биз Гулибонунинг бунга қобилияти борлигини, оғирлик қилмаслигини текшириб кўрдик: охириги, тўртинчи чорак учун режалаштирилган мисолни ҳам қийналмай ечиб берди. Гулибону бошқа фанларни ҳам аълога ўзлаштираяпти. Хитой тилини бемалол ўзлаштириб олган.

— Сен бешинчи синфга ўтказишлари учун рози бўлмабсан, нима учун? — савол бер-

дик Гулибонуга.

— Чунки, мен устозимизни жуда яхши кўраман, синфдошларимни ҳам ташлаб кетгим келмаяпти.

— Қайси фанларни яхши кўрасан?

— Математика, хитой тили, она-тили, адабиёт, умуман ҳамма фанни яхши кўраман.

— Ҳозир қанақа китоблар ўқияпсан?

— Антик адабиётлар, маданий-тарихий китоблар, Темур бобомиз ҳақидаги китобларни ўқияпман.

— Шеърлар ҳам ўқиб турасанми?

— Зебунисо, Увайсий, Нодира газалларини ёд олганман, Эркин Воҳидов, Абдулла Орипов шеърларини яхши кўраман.

— Буш вақтларингда нималар қиласан?

— Асосан уй ишларида ойишонимга қарашаман, яна масала ва мисоллар ечишни ёқтираман...

Гулибону келажакда иқтисодчи бўлмоқчи. Мустақил юртимизни янада гуллаб-яшнаши учун ўз ҳиссасини қўшмоқчи. Лекин, бунинг учун жуда кўп ўқиб, билимларни янада яхшироқ эгаллаш зарур, — дейди у.

Мухтор БЕК

Қуёш юртининг болалари

Чирчиқ шаҳар болалар ва усмирлар Саройида фаолият кўрсатаётган «Юлдузлар» ашула ва рақс дастасининг концерт томошалари қизиқиш билан кутиб олинапти. Яқинда ижодий жамоа «Қуёш юртининг болалари» деб номланган янги дастур билан саҳнага чиқдилар. Унда бахтли болалик, шодумон кунлар шуқуҳи ўз аксини топган. Дастанинг бадиий раҳбари Лилия Эриженова.

Лақма бўри панд еди

Пойтахтимиздаги Завқий номли маданият уйида ёш томошабинлар учун ҳам бир қатор қизиқарли асарлар қўйиб келинапти. Ижодий жамоанинг ўзбек халқ эртаклари асосида саҳнага олиб чиқилган «Лақма бўри панд еди» спектакли ана шулардан бири. Режиссёр Лобар Азимова ўшбу қувноқ спектаклини шуҳ куй, қўшиқлар, қизиқарли саргузаштлар орқали томошабинга етказиб беришга ҳаракат

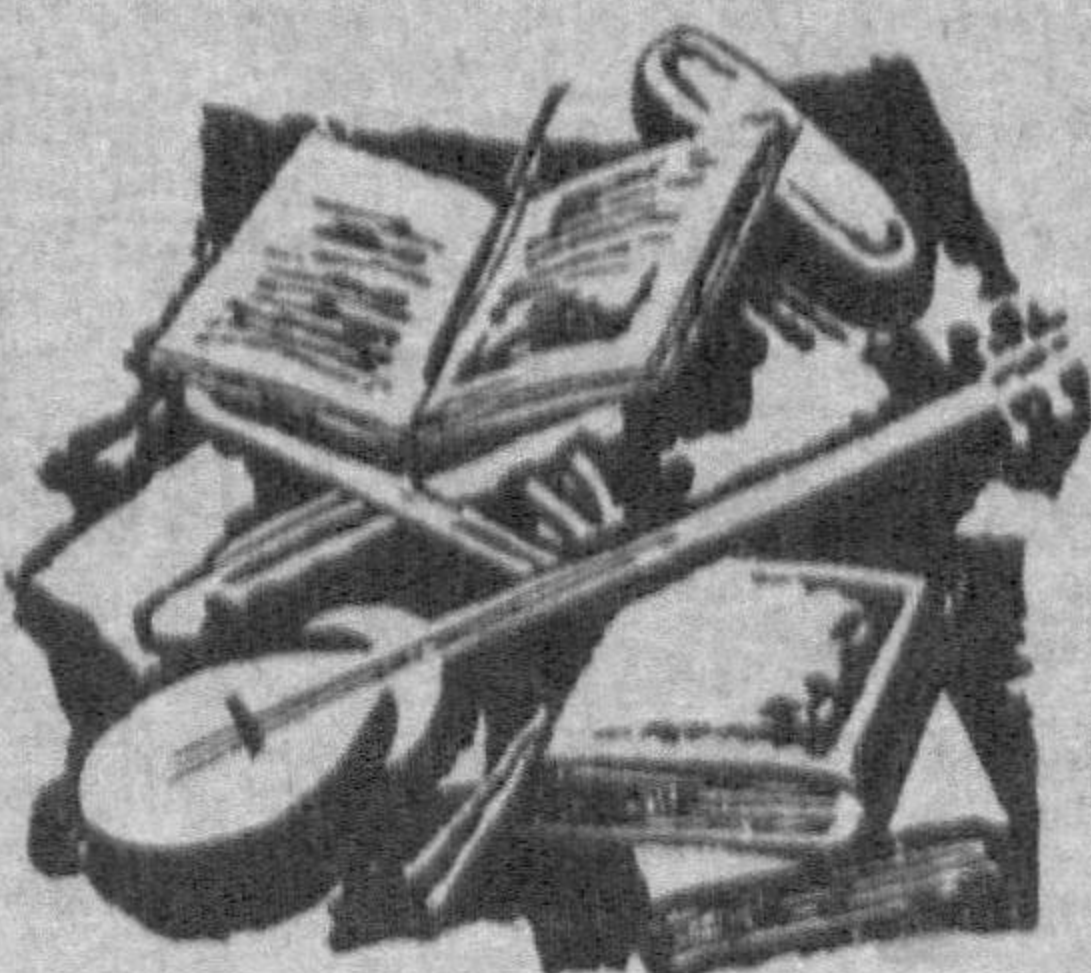
қилган. Асосий образларни мактаб ўқувчиларидан Бахтиёржон Тухтаев, Ақром Жалолов, Жамшид Достонов, Нурбек Жуманов ва бошқалар ижро этмоқдалар.

Ўзбекистоним менинг

Паркент тумани мусиқа мактабининг «Умид» болалар хор жамоасини кўпчилик яхши танийди. У бир неча бор ўз томошалари билан республи-

Гўзаллик оламида

ка курик танловларида голиб бўлган. Жамоа яқинда «Ўзбекистоним менинг» деб номланган янги дастур тайёрлади. Мустақил юртимиз, истиқлол шарофати билан хуш-

хандон болалик гаштини сураётган ёшлар, дорилармон кунлар шуқуҳи акс эттирилган қўшиқлар барчага манзур бўлаяпти. Айниқса «Ўзбекистон мадҳияси», «Болалик тонги», «Мен офтобнинг қизиман» каби қўшиқлар дастурга файз бағишламоқда.

Оқил ва уч баҳил

Тухтасин Жалилов номидаги санъат билим юрти драма театри актёрлик бўлими талабалари жажжи театр муҳлис-ларига муносиб совға тақдим этишди. Айниқсин Зайниддиновнинг «Оқил ва уч баҳил» деб номланган эртақ-спектакли шу кунларда вилоятдаги ёш томошабинларга намоиш этилмоқда. Асосий ролларни Раҳматилла Уринов, Бахтиёр Мадраҳимов, Сардор Валиев, Ҳаётбек Турдиев, Назокатхон Ҳошимовалар ижро этишмоқда. Режиссёр Достонбек Гаффоров спектаклнинг янада таъсирли бўлиши учун ҳаракат қилаётир.

Зирапча

БОБОМНИ ХАҲА ҚИЛИШДИ

Қишлоқда бобомни ҳамма Раҳим ота дейишади. Бобом — Уруш қатнашчиси, меҳнат фахрийси.

Бундан тўрт йил бурун бобомнинг маслаҳатлари билан бизнинг Тошкент вилояти, Зангиота туманидаги «Эркин» агрофирмасининг Шухрат Исроилов бошлиқ бригадасидаги тўрт гектарча ерга янги хил нав олма кўчатлари қадалганди. Булғур ҳар бири беш-олтитадан нишона қилди. Бу йили эса бобомнинг айтишларича, улар туپ бошига 150—200 килодан олма бериши керак экан. Аммо бу галги қишнинг ярми ёгингарчиликсиз, иссиқ булғанидан олмалар барглари тўкмай ям-яшил бўлиб тураверди. Бундан фойдаланган маҳалламиздаги ситири бор хонадон болалари олмасорда мол боқишни авж олдиришди. Улар ёш олма шохи ва навдаларини эгиб, синдиришиб, яшил барглари едиришди. Бобом шўрлик бир неча бор мол боқаётганларни қувлади. Бригада бошлигини чақирмоқчи бўлсалар у киши касалхонада даволанаётган экан. Хуллас, ердам берадиган одам топилмади. Натижада уша ҳосил берадиган кўчатлар шохсиз — хассадек бўлиб қолишди.

Эндиликда бобом ҳар кун ачинганларидан шохсиз олмаларга тикилиб, мол боққан болалардан ва уларнинг ота-оналаридан хафа бўлиб утирибдилар.

Дилшод ШОДИЕВ,
3-синф ўқувчиси.

ДИҚҚАТ: «ЗИРАПЧА»

Азиз болалар! Эшитмадим деманглар, эшитганлар, билиб олинглар. «Тонг юлдузи» саҳифасида бугундан бошлаб «Зирапча» ҳажвий бўлими иш бошлади.

Азиз болажонлар! Биламиз, кўпчилигингиз шифокорларнинг укол игнасида кўрқасиз. Аммо «Зирапча» деганимиз ўша игнанинг кўринар-кўринмас учидеккина холос. Кўрқманг!

Беғубор болаликда билиб-билмай қилган хато ва камчиликларингизни очиб, сизни огоҳлантириб қўйишда «Зирапча» хизматга келади. Шунингдек, барчангизга митти хандалар, ёқимли табассум улашади. Тенгдошларингизнинг ҳажвий шеър, масаллари, ҳикоячаларини эълон қилиб боради.

Марҳамат қилиб, «Зирапча» материалларини ўқиб boring. Кулгу ҳамиша ҳамроҳингиз бўлсин!

«ПАҚ-ПАҚЧИЛАР»

«Сунгги пушаймон, узингга душман» деб бекорга айтишмас экан. Кетини уйламай бир ҳафта — ун кун айбли иш қилиб қўйиб, маҳалламизда «Пақ-пақчилар» деган лақабга эга бўлди. Турар жойимиз Отчопар бозорига яқин булғани учун хитойлик савдогарлар сотган «Пақ-пақ» дан яъни худди милтиқ отганидек овоз берадигандан олиб келиб, айниқса янги йил кўнлари кечаси-ю кундузи кўпчиликнинг тинчини бузаверибмиз. Қурмағурнинг пақиллашига ишқивоз бўлиб, топган пулимизни ҳар куни беҳуда кетгазибмиз.

Маҳаллада тузилган комиссия аъзолари бизни огоҳлантиришмаганида пақиллатишимиз ҳозиргача давом этган буларди. Комиссия, ўқитувчилар, ота-оналаримиз насиҳати билан хатоимизни англадик, пақиллатишни ташладик. Аммо, баъзан маҳалладагилар, «Ха, пақ-пақчилар» деб, бизга бошқача кулиб қарашади. Илтимосимиз, улар биз уйламай ортирган лақабни энди айтишмаса, деган умиддамиз.

Баҳром ЖАББОРОВ,
Бахтиёр НАЗИРОВ,
Зангиота туманидаги 36-ўрта мактаб ўқувчилари.

ХАРИТА ОЛДИДА

(Қорақалпоқчадан таржима)

— Урта ер денгизи қирғоғида!

— Жуда соз, уша. Урта ер денгизи қани, харитадан курсат?

У мен айтган денгизни харитадан роса ахтарди, бир дустининг имо-ишораси билан охи-

(ҳажвия)

ри топди, денгизнинг бир чеккасини харитадан курсатди.

— Хуш, Урта ер денгизини топдинг, энди Греция мамлакатини ҳам топилади?

Яна Жумабой харита олдида қизариб-бузариб индамай тураверди.

— Биласан, Греция энг қадимий мамлакатлардан, тарихдан ўқигандирсан, узи борми ё йўқми? — деб қўйдим, атайлаб.

Бу саволим унга қўл келди, шекилли, салиқжайи гапга кирди:

— Қадимги мамлакатларнинг қупи йўқолиб кетган, шулар қаторида Греция ҳам йўқолган.

— Грециянинг йўқолганини жаҳонда биринчи сен айтдинг, ана шу «капшиёт»нинг учун «2» қўяман.

— Лоақал «4» қўйинг?!

— Нега?

— Ахир, унинг йўқолиб кетганини биринчи мен айтдим-ку!

Жумабойнинг сунгги гапига бутун синф кулиб юборди, ҳатто, узим ҳам кулдим. Шундан кейин бу сафар унга баҳо қўймасликка аҳд қилдим.

Роза АЙТНИКОВА,
Қорақалпоғистон,
Беруний тумани.

Зирапча Хандалари

Афанди болалигини чойхона деразасига тош отиб, катта қузли ойнани синдириб, қўрққанидан қочиб кетганди, чойхоначи уни қувиб етиб, қулидан маҳкам ушлаб дебди:

— Синдирганинг катта қуз ойна, уни юз сумга қўйдирганим, нега қочасан, ҳозирроқ тула!

— Бунти, қўйиб юборинг, уша сиз айтган пулни дадамдан олиб қолиш учун уйга чопиб кетаётганим!

— Уғлим, ян-янги этикни бир кийинидаёқ тумшугини кучириб келибсан-ку?

— Дадажон, мактабимизда бугундан футбол тугараги иш бошлади, ҳали қуп этик олиб берасиз!

Кучада Тулқин укаси Ёлқинни боғчадан олиб келаётганди, уткинчи бир киши укасини яхши куриб, унга чунтагидан бир донга сузма қурут олиб берди.

— Қурут учун амакига нима дейиш керак? — деб укасини огоҳлантирди у. Шунда укаси уткинчи кишига қараб деди:

— Амаки, акамларга ҳам битта қурут бера қолинг?

— Хайвонот боғидаги қуркам товусларни қурган Аҳрор уша ерда турган хизматчи аёлдан сурабди:

— Хола, битта муз қаймоқ олиб берсам, товуснинг дум патида биттасини юлиб берасизми?

— Муз қаймоқ, дейсанми? — куполик билан жавоб қайтарибди хола, — ҳатто, ойингнинг атлас кўйлагини олиб келсанг ҳам бермайман!

— Унда, дадам яқинда олган қимматбаҳо пальтони олиб келишим керак экан-да, вой-бу!

«ЗИРАПЧА»ГА ОМАД ТИЛАЙДИЛАР

ОМАД ЁР
БЎЛСИН

Суюкли неварамиз «Зирапча»нинг фаолият бошлаганини эшитиб, «Муштум»нинг боши осмонга етди. Беғубор болаларимизни хато ва камчиликларидан огоҳ этиб, уларга хушчақчақ кулги улашишдек машаққатли ишда «Зирапча»га ҳамиша омад ёр бўлаверсин!

«МУШТУМ» ТАХРИРИЯТИ ЧИРОЙЛИ

Зирапчажон, Зирапча
Иш бошлашинг чиройли,
Илк қадамни мардларча
Зур ташлашинг чиройли!

Хотам ТЕШАБОВЕВ,
Марғилон шаҳридаги
халқ комик театри
режиссёри.

СЕНДАН УМИДИМИЗ

«Зирапча»нинг иш бошлаганини эшитиб, ёш аскиячи ва қизикчиларимиз клуби иштирокчилари дўшларини осмонга отишиб, севинишди.

Сендан умидимиз катта, «Зирапча». Клубимиз аъзолари бўлиш кичик аскиячи ва қизикчилар ижодидан намуналар эълон қилиб туриш эътиборидан четда қолмасин. Ёшларга беғубор кулги ҳада этишдек савобли ишларингизда сенга улкан муваффақиятлар тилайман!

Йўлдошхон НОСИРОВ,
Кўкон шаҳридаги ёш
аскиячилар ва
қизикчилар
клуби раҳбари.

— Азимжон ўғлим, юзингга нима қилди?

— Асалари уясига чўп суққандим.

Рассом А. ҲАКИМОВ.

Мактублар ҚУТИСИ

Ҳажв мухлислари ва ижодкор ёшлар диққатига!

«Зирапча» ҳажвий саҳифаси иш бошлаши муносабати билан «Тонг юлдузи» таҳририятида «Зирапча мактублари қутиси» ташкил этилди.

Ҳажвга майли бор ижодкор ёшларнинг кичик-кичик шеър, ҳикоялари ва қизган расмлари танлов асосида эълон қилиб борилади. Мактубларингизни кутиб.

Манзилимиз: Тошкент — 83, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй. «Тонг юлдузи»нинг «Зирапча» мактублари қутисига деб ёзинг!

Ўқитувчи: — Мактабга бормай қаерга кетаяпсан?
Ўқувчи: — Ипподромга, пул топишга.
Ўқитувчи: — Унда менга битта «Хон»дан ола келгин.

ТОНГ ЮЛДУЗИ

Муассислар:

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ХАЛҚ ТАЪЛИМИ ВАЗИРЛИГИ,
ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ДАВЛАТ МАТБУОТ КҮМИТАСИ

Бош
муҳаррир
Умида
АБДУАЗИМОВА

АБДУАЗИМОВА

Таҳрир хайъати:

Наримон ОРИФЖОНОВ,
Омон МАТЖОН,
Гулнора ЙЎЛДОШЕВА,
Марат ШАФИЕВ,
Феруза ЖАЛИЛОВА.

IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Оффсет усулида босилди. Ҳажми 1 босма табоқ. Буюртма — Г -086. 9381 нусхада босилди. Қоғоз бичими — А-3. Босишга тўншириш вақти 19.00. Тўнширилди — 18.30.

• Рўйхатдан ўтиш тартиби № 000137.
• Манзилимиз: 700083, Тошкент шаҳри,
• Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.
• Нашр кўрсаткичи: № 64563
• Телефон: 33-44-25

